

MARIBORSK

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, sreda 9. junija 1920.

Št. 126.

Borzne špekulacije v Beogradu.

Jugoslovensko-avstrijska pogajanja v Beogradu. — Mednarodno delavstvo proti Madžarski.

Koroško vprašanje.

Stopili smo pred vrata Celovca. Ali smo prišli oblegat tuje mesto? Ne. Predno je stopila ena nemška noga na ta kraj — smo bili tam mi. Mi smo bili davno doma v visokih koroških gorah in zgodovina priča o nas prav tako, kakor krajevna imena. Ali niso nastali brižinski spomeniki za to, ker ljudstvo na Koroškem ni znalo drugače govoriti — nego slovensko? Ali se ni na Gosposvetskem polju govorilo v jeziku, ki ga Nemeč ni razumel? Ali ni vojvoda Bernard pozdravil Ulrika Lichtensteina v slovenskih besedah. Celo po teh tujih gradovih se je oglašala naša govorica! Koroški stanovi so dali 900 gld. podpore za izdajo slovenske biblije (l. 1584). V Celovcu je izšel prvi slovenski Megiserjev slovar (1612). Tam se je ohranilo med narodom mnogo prvih slov. knjig. Ljudski pevci so peli v slovenskem jeziku.

Ko je za cesarja Jožefa zavel bolj svoboden duh — se je takoj prebudila Koroška. L. 1780 je izšel v Celovcu prvi slovenski abecednik za ljudske šole. Jezuit Gutsman je napisal slovnico in slovar. Takoj za njim je prišel Ahacelj, naš narodni gospodar.

Radivoj Rehar:

Ženska.

(Konec).

Tiste dni potem se mi je zdel svet čisto drugačen, nego poprej in videl sem stvari, ki jih poprej nikoli nisem opazil, čeprav sem hodil tisočkrat mimo njih. Ob stezi sem pogledal v kelih drobne cvetlice in videl v njej dudežen smehljaj; v mraku sem poslušal murna, ki je muziciral v visoki travi in hipoma sem razumel njegovo pesem; povsod pa, kamorkoli sem se ozrl, se mi je smehljaj nasproti njen lepi obraz, ki je bil moj, tako moj in samo moj...

In vendar ni bila ta moja sreča popolna. Kalila jo je njena čudna muha, da jo smem posečati samo vsak drugi večer, jaz pa bi bil najraje vedno pri njej, uro za uro, noč in dan. Toda kljub temu sem se strogo držal njene zapovedi, dokler je končno vendarle nisem prelozil.

Nekega večera, ko bi ne bil smel iti k njej, se me je polastilo divje hrepenenje, da bi vsaj od daleč videl okno, za katerim spi, čeprav že ne smem gledati ji v lepe, rajske oči, ne smem piti poljubov njenih rdečih, baržunastih ustnic.

Za njim sta prišla Urban Jarnik in Matija Majar: prvi je bil pesnik in je razkrival zgodovino vojvodskega prestola, drugi je bil slovničar in naš največji panslavist. Okoli l. 1830 je bil Celovec prav tako slovensko mesto, kakor Ljubljana.

V teh letih je izšlo tu največ slov. knjig. V bogoslovju je Slomšek imel pouk v slovensčini. Leta 1848 so celovski bogoslovci poslali pozdrav na praški slovanski shod. L. 1851 je začel v Celovcu izhajati prvi slovenski leposlovni list »Slov. Bčela«. Sedem let na to je prof. Janežič (1858) začel izdajati »Slov. Glasnik«, ki je vzgojil naše največje pisatelje: Levstik, Jurčič, Sim. Jenko, Erjavec, Levec, Stritar, Mencinger itd. vsi so pisali v »Glasnik«. Celovec je bil naše kulturno središče, celih 10 let, ko je »Glasnik« zduževal okoli sebe naše prve može. Istočasno je tam izdajala knjige Mohorjeva družba.

Celovec je torej nam pomenil več nego Ljubljana. Einspieler se je boril tam politično, izdajal je »Slovenca« in »Priatelj«. Šele po l. 1868 smo se začeli umikati iz Celovca. Od takrat je propadal slovenski Korotan. V teh 50 letih smo izgubili Celovec: ne popolnoma nekaj jih je ostalo tam. V tem času se je ponemčilo tudi Gosposvetsko polje. Naša največja ljudska družba »Mohorjeva družba«

Zaman je bila vsa trdna volja izpolniti njen ukaz — prelomil sem ga.

Boječe sem se plazil proti njenemu oknu in pri srcu mi je bilo tako, kakor mora biti tatu, ko se v silnem strahu bliža kraju kjer leži skrit prepovedan zaklad. Nenadoma pa sem obstal kakor ukovan: nalahno so zaškripala lesena vrtna vratca in v mesečini sem opazil sključeno postavo, ki se je previdno bližala njenemu oknu. Trepetajoč po vsem telesu sem se stisnil v senco bezgoyega grma. Po neprevidnosti pa sem se spodtaknil ter vdaril z roko po veji, da se je ves grm zamajal. Neznana postava je preplašena obstala ter dvignila obraz, tako da ga je za trenutek oblila jasna mesečina in v tistem trenutku sem ga spoznal — bil je moj prijatelj...

Besen gnev je preletel vse moje bitje, stisnil sem pesti ter se skrčil kakor tiger predno skoči na svoj plen; v glavi pa me je peklo vprašanje: »Kaj hoče tu?« V hipu pa se mi je porodila v srcu nepopisna zloba, da sem se na glas zahrohotal ter stopil izza grma naravnost predenj.

„Dober večer, prijatelj. Prepozno prihajaš,

je ohranila tu svoje središče. Uloga Celovca v naši kulturi je bila velika: o tem še nismo napisali svoje knjige — a bilo bi potrebno, da bi jo čitala antantna komisija. Maribor ni bil nič manj nemško mesto ko Celovec — če bi ga bili ob prevratu zavzeli, kakor so to Celovčani pričakovali, bi bil danes — naš.

Tako pa smo šli pred vrata Celovca, kjer je bil nekdan naš dom. Tam leže grobovi onih, ki so padli in napisih onih, ki so nas izdali. Bili smo davno v tej trdnjavi, ki jo zdaj oblegamo od daleč: prej smo stali v nji — zdaj smo pred vratmi.

Ujedinjenje jugoslovenskih socijalističnih strank?

(Iz delavskih krogov).

Ujedinjenje jugoslovenskega proletarijata v Sloveniji hodi svoja čudna pota. V dobi Kristanovega »ministerijalizma« se je izvršil že zdavno obstoječi razdvoj jugoslov. social. demokr. stranke. Kar je očitno simpatiziralo z ruskim boljševizmom, ali takozvano »tretjo internacijo«, se je izločila kot komunistična stranka. Dne 11. aprila se je na konferenci v Ljubljani ozir. v Mariboru ta razkol zopet strnil in se proglasil oklic za ujedinjenje vsega proletarijata v Jugoslaviji. Že

srce, ki si ga hočeš osvojiti je moje že zdavnaj.

Če bi mu bila padla nenadoma zvezda z neba pred noge, bi ne bil mogel gledati bolj začudeno, kakor je gledal tisti hip.

„O kakšnem srcu govoriš?“

„O onem, kj bi je tu notri za temi zavesami, prijatelj. Čemu bi mi prikrival, ti prihajaš sem, da ji razkriješ svojo ljubezen; toda tega ti ni treba, ker sem to že zdavnaj jaz storil in ona me ljubi. Vsak drugi večer se sestajava.“

„Ti tudi?“ je vzkliknil s čudnim, Źubitim glasom ter omahnil na zid.

„Kako, ti tudi?“

„Ker se tudi jaz že zdavnaj z njo sestajam.“

„Tudi ti?“

„Da, tudi jaz. Ona me vendar ljubi.“

„Ona ljubi mene...“

Nastal je molk, ki ga je motilo samo glasno utripanje najinih src. Potem pa se je moj prijatelj nenadoma bolestno zasmel.

„Sedaj razumem“, je dejal s čudno mirnim glasom. „Ona ne ljubi niti mene niti tebe; oba sva ji le v zabavo, dve igrači, ki se igra z njima

eden po tem historičnem dogodku (ponesrečena generalna stavka) se je pokazalo, da je bilo lepilo, ki je za trenotek strnilo obe soc. demokratični struji, samo navideznega značaja in da so dogodki generalne stavke obe struji temeljito raztrgali. Kar preko noči je struja komunistov z oficijelnim naslovom »Socijalistična delavska stranka Jugoslavije« vzdignila iz groba svoj »Rdeči Prapor«, dočim so »desničarji« ostali zvesti svojemu »Napreju«. Kakšno globoko sovraštvo leži na dnu prepada obeh struj, nam svedoči zadnji »Rdeči Prapor«, iz katerega navajamo le nekatera markantnejša mesta: »Kar se pravi končno in radikalno razkriti in streli omahljivo, malomeščansko, reformistično, izdajalsko, ministerijalsko lažipolitiko »social-demokratičnih« voditeljev«. V nemško tiskani notici na naslov »An die Arbeiter Marburgs und die »Volksstimme« lesen...« čitamo: »Arbeiter, stimmt ihr mit der unerhörten Schreibweise der »Volksstimme« die sich »Organ des südsl. soc. dem. Partei« schimpfen läßt, überein? Dieses Blatt hat unangefordert und freiwillig die Rolle eines Polizeiblattes übernommen und dies soll ein Arbeiterblatt sein? Habt ihr gelesen, wie es unseren »Rdeči Prapor« (»Die rote Fahne«) denunziert, nach der Polizei schreit und die ohnehin übergenügend reaktionäre Regierung auffordert, das offizielle Organ, der einzigen wirklichen sozialistischen Arbeiterpartei im Lande zu verbieten? Eine Handvoll dieser Sozialpatrioten und Verräter der proletarischen Interessen wagt es von der Regierung zu fordern, daß sie das Erscheinen unseres Blattes verbiete, was gleichbedeutend ist mit der Auflösung unserer Partei die die Interessen von 75 % der proletarischen und halb proletarischen Bevölkerung des Reiches vertritt...« Mislim, da je že s tem izvlečkom popolni razkol še pred meseci mogočne soc. demokr. stranke dovolj pojasnen.

In NSS? Če tudi o sličnem razkolu ni nobenega govora, vendar so zadnji dogodki pokazali, da stranka ravno ob času prve težke preizkušnje v svojem eksekutivnem praktičnem delu ni zadovoljila nanjo stavljenih upov. Iz mariborske, kot najbolj delavne krajevne organizacije je nenadoma izstopil njen tajnik, novinar Pirc — in sicer kakor se čuje, vsled notranjih sporov, katerih odmev se bo končal pred sodiščem. V zvezi s tem izstopom smo slišali o osnovanju nove soc. stranke s programom ujedinjenja vsega jugoslov. proletarijata. Izprva smo mislili, da je to le pobožna želja izstopivšega tajnika Pirca. A beseda naj postane meso.

izmenoma. Potrkaj na okno; predloživa ji račun.

Mehanično sem dvignil roko ter potrkal. Za trenutek se je zganila zavesa, okno se je odprlo in pred nama je stala ona. Mesečina je obliła njene okrogle gole roke, krasni obrazek in razpletene zlate lase.

»Vidva...«, je vzkliknila trepetaje ter omahnila na podboj; potem je planila kvišku ter z besno naglico zaprla okno — ter zatislila zagrinjalo.

Midva pa sva legla v visoko travo ter se milo razjokala; ne toliko radi njene izgube, ampak radi spoznanja, ki je bilo tedaj seglo v najini duši s svojimi ostrimi kremplji, in zaradi rane, ki je ostala nezaceljena za vse večne čase. Tedaj sva spoznala žensko ter se napotila dalje, dva trudna starca v pustlo in samotno noč, ki ji ni bilo nikjer konca in nikjer kraja in bila sva spet prijatelja.

V soboto zvečer je NSS sklicala v Križevem dvoru javen shod, na katerem se je zrcalilo pojevanje delavnosti te stranke. Ni bilo ne obljubljenega glavnega govornika iz Ljubljane, ne drugega določenega govornika iz Maribora, tako da je Jarh kot predsednik podružnice moral sam nastopiti kot govornik in sicer iz početka ob jako skromni udeležbi. Shod je pozneje posejilo tudi mnogo soc. demokratov. V svojem govoru je Jarh vsekozi simpatično omenjal soc. dem. stranko in ponudil ujedinjenje, pogojno, da soc. demokratska stranka sprejme narodnostni program NSS.

V imenu JSDS je tajnik Slanovec ponudbo v principu sprejel, toda ko je povdarjal, da njegova stranka od solidarnosti z drugorodnim proletarjatom ne more odjenjati in ko je prišel na dogodke v Trstu, tedaj se je od strani NSS dvignil hrup protestov, da je mestoma izgledalo kot da pride do spopada.

Nato se je oglasil bivši tajnik Pirc, ki je pred vsem konstatiral, da je od Jarha sprožena ideja pravzaprav njegova (Pirčeva). Izrazil pa je svoje zadovoljstvo, da se je ta ideja tudi na tem shodu in iz drugih ust približala udejevanju. Burno odobravanje pa je izzvalo njegovo dokazovanje, da je absolutno nemogoče, da bi nova ozir. ujedinjena jugosl. soc. stranka šla še dalje skupaj s takozvano mariborsko »internacionalno«, ki samo zlorablja JSDS v svoje pangermanistične in raznarodujoče namene; to sploh niso socijalisti, ampak od »Südmärke« podpirani nemško-nacionalno šovinistični agenti. Je pa za to, da se v stranki ohranijo pošteni, resni nemški sodrugji, ki se kot manjšina prilagodijo novim razmeram. Predlaga, da se obojestranska akcija temeljito prevede do prihodnje prilike. Radovedni smo, kako se bo stvar nadalje razvila.

Dnevne vesti.

Jugoslavija. Te dni je bila pri nas ustavna komisija. Radovedni smo, ali je čutila, da je v Jugoslaviji ali v kraljestvu SHS. »Slov. Narod« prinaša odgovor na članek v »Balkanu«, kjer nekdo še vedno zagovarja naslov države SHS in se brani imena »Jugoslavija«, vkljub temu da je to ime danes povsod znano in priznано. Ne vemo, kako bi n. pr. sodili mi o enotnosti države, ki bi se imenovala n. pr. kraljestvo Angležev, Ircev in Škotov, ali pa cesarstvo Turkov, Kurdov in Arabcev itd. Poleg tega bi bilo treba imenovati še vse male narode, ki bivajo v isti državi (pri nas Nemce, Madžare in Albance!) Svet se bo pač čudil enotnosti take države, ki ni znala sebi najti niti enotnega imena!

Zavedni jugoslovenski vojaki. Prejeli smo: V neki predmestni kavarni, ki izgleda kakor »Union« je sedela slovenska družba in se med seboj razgovarjala seveda slovenski. Njim nasproti sedi nekaj jugoslovenskih podčastnikov v družbi nežnega spola. In zgodil se je čudež, da so podčastniki kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev slovenski družbi prepovedali govoriti slovenski in sicer tako energično, da so slovenski gosti iz strahu pred grožnjo nasilja oboroženih SHS podčastnikov morali zapustiti kavarno. Taki čudeži se gode zdaj v jugoslovenskem Mariboru!

Par opomb k nedeljskemu izletu. Ko smo se pripeljali v Grabštajn, so mladi in zdravi ljudje poskakali iz vagonov in so planili preko grede, kjer so pohodili vse, kar je tam rastlo in so planili na vozove. Ti gospodje niso pomislili na ženske in na starejše ljudi, ki so težko hodili. Bile so zastopnice koroških ženskih društev, ki so hodile 3.—4. ure peš na postajo, in te bi bile gotovo bolj potrebne voza nego mladi

zdravi ljudje. Kdor ni zmožen za Koroško žrtvovati par ur hoje, naj je ne hodi reševati. Tisti beg na vozove je bil pač nekaj tako grdega in nedostojnega, da naj bi si gospodje zapomnili, da tako sebično vedenje ne dela časti njim in da ni stvari v korist. — Most čez Krko je bil tak, da je pripisovati le sreči, če se ni pripetila nobena nezgoda. Drugič naj se taki poskusi ne ponavljajo in naj se izletnikov ne vodi po takih potih, ki niso povsem varni.

»Wiener Luxus Bäckerei« Karl Robaus. Čim bolj se približujemo volitvam, tem bolj opažamo, kako nas naš radikalni novi vladni komisar g. dr. Leskovar polagoma vpeljuje iz Jugoslavije v staro Avstrijo. Dokler je še g. dr. Pfeifer zavzemal dr. Leskovarjevo mesto, so klerikalci dan na dan iztaknili kakšen zastareli nemški napis. Vse je pričakovalo, da če bi ti srditi levi nemškožrci kdaj prišli na dr. Pfeiferjevo mesto, o to bo kar čez noč vse zginilo z Maribora, kar so si sami ovekovečili v svoje črne bukve. Pa kakšno razočaranje! Komaj se je doznalo, da se ravno ti srditi črni levi polastijo mestnega magistrata, so se kakor gobe ob dežju pojavljali dvojezični napis, pa tudi samo nemški, ko se je reklo, čakajte, zdaj pride na Pfeiferjevo mesto nadlev dr. Leskovar, o ta bo pometel vse, prav vse, kar je poldrugo leto sam pobijal. Ampak odkar je ta gospod že gospodar Maribora, do danes ni še zginila niti ena nemška črka, niti en dvojezični napisov, nasprotno, enih ko drugih je vsak dan več. Med drugim vidimo po Aleksandrovi cesti, po Slovenski ulici itd. drdrati voz s pecivom, voz sveže pobarvan v pristno frankfurterskih barvah z napisom: »Weiß- und Schwarz-Wiener Luxus-Bäckerei Karl Robaus«. Hudomušneži ugibljejo, če ni ta tvrdka proklamirana kot »Hoflieferant« bodoče klerikalne ekselencé, sedaj še vladnega komisarja in samo še gospodu dr. J. Leskovarju? Ali pa je to začetek tolerančne politike »črne internacionale«?

Črešnje. Črešnje je zadnje dni na našem trgu toliko, da se jih komaj proda. Višek je dosegla pretekla nedelja, ko je bilo na trgu čez 50 vozov tega zgodnjega sadu ter so ga prodajali celo po 1 K kg.

O vremenu. Po neprimerno topli zimi in rani pomladi smo dobili sedaj precej hladen in deževen junij. Mesec, ki bi moral biti eden najtoplejših v letu, je pričel z deževjem, ki je tako ohladilo zrak, da so večeri in jutra popolnoma mrzla, kakor v jeseni. Po Gorenjskem in po drugih delih Alp je, kakor poročajo, celo zapadel sneg. Tako smo imeli v zimi poletje, v poletju pa imamo zimo. Vendar pa pravijo vremenski preroki, da se bo vreme kmalu spet spremenilo ter bodo nastopili zopet suhi in topli dnevi.

Farji so lopovi. Zadnja »Straža« je zopet prinesla na moj naslov daljšo notico, ki je po vsebini, po jeziku in finem tonu gotovo vrhunec uredniške umetnosti. Da se ta biser ne izgubi, prinesem ga dobesedno: »G. M. Zemljiču odgovarjamo, da smo vzeli njegovo »pesniško« prostost: »Farji so lopovi« iz zapisnika učiteljske seje. Ako si domišlja, da je pesnik Zemljič obračunal z nami z notico, katero je skrpučal v »Delavca« v objemu alkohola, se moti. »Farovski lopovi« bodo imeli za gospoda šolnika posledice, da bo lahko pesnil ne samo poskočnih in o žabah, ampak tudi žalostinke. Zemljiču bi tudi kot šolniku priporočali slov. slovnico, da ne bi pisaril in obelodanjal zverženek, katere poznajo le bivši nemškutarji, ne pa pravi Slovenci. Na svidenje g. Zemljič, pa ne v Delavcu, ampak kje drugje, kjer ne bomo samo lajali, regljali in govorili v verzih alkoholikov, ampak kot možje, kateri bodo zahtevali odgovor za »pesniški« izraz: »Farji so lopovi«. Ta verz je presedal celo Zemljičevim tovarišem, radi tega so nam ga sporočili in je srečno privandra! na pristojno mesto.« Prav, prav! Gospodje, lagati pa znate kakor pravi »konjski« cigani. V zgoraj imenovanem zapisniku besede »lopov« sploh ne more biti. Treba bo torej z imeni na dan. Za svojo

osebo vam pa že danes povem, da se vaše grožnje proketo malo bojim. Tožba prinese zaželjeno žalostniko edinole denuncijantu. Vam, gospodje uredniki, pa prinesejo bodoče volitve kar celo kopico »jeremijad«. Potem bodete imeli tudi vi dovolj časa študirati slovnico in politični svoj fini ton. Ta čas pa bodete imeli tudi dovolj prilike, da pregledate svoje vrste in preštejete med svojci tipično temne nosove. Jaz trdim, da ima ravno vaša stranka največ izrazitih alkoholikov. Pometajte forej pred svojim pragom! Smeti imate dovolj. Sicer pa mi je nerazumljivo zakaj se skrivate. Jaz se za mojo osebo ne bojim javnosti temveč se pošteno podpišem, zahlevam pa, da tudi vi storite isto da bom vsaj vedel s kom imam opraviti. Zemljič.

Častni večer Ive Šetinske in Rada Železnika. V četrtek 10. t. m. imata častni večer priljubljena člana našega gledališča, gospa Iva Šetinska in gospod Rado Železnik. Gospa Iva Šetinska nam je podala kot sentimentalka tekom sezone prav lepe kreacije. Gospod Železnik je pa kot režiser tekom sezone aranžiral res hvaljoredne predstave. Njegovi nastopi v večjih vlogah so bili pa tudi prava privlačna moč za naše gledališče. K eni izmed njegovih najboljših vlog se pa lahko šteje sina Friderika v »Pelikanu«, ki si jo je izbral za svoj častni večer.

Sprejemni izpiti za prvi razred državne realke v Mariboru se vrše v soboto, dne 3. julija 1920, in sicer pismeni dopoldne od 9½—12. ure in ustni popoldan od 14. ure dalje. Priglasila se lahko pismeno po pošti do 2. julija ali pa osebno v pisarni zavoda dne 29. in 30. junija dopoldne. Komur sedaj ni mogoče priti k izpitu, se lahko priglasila za jesenski izpit v septembru. Podrobna navodila so v razglasu na objavnih deskah zavoda v veži.

Dvajsetletnica mature. Abiturienti mariborske gimnazije iz leta 1900 se sestanejo v sredo, dne 23. junija ob 19. uri v hotelu »Union« v Mariboru. Vazzaz, Pivko, Ašič.

Zoper alkoholizem priredi v mariborskem Narodnem domu v nedeljo 13. junija ob 10. uri javno predavanje, združeno z občnim zborom tukajšnjega protialkoholnega društva »Sveta vojska«. Društvenemu vodstvu je celo od naše delegacije v Parizu došlo bodrilno pismo, ki se bo pri zborovanju prebralo. Predmet je zelo aktuelen z ozirom na našo državo, zatorej se naj zborovanja udeležijo vsi sloji brez razlike strank, stanu in starosti.

Vsi izvršujoči člani slov. šport. kluba »Maribor«, nadalje vsi oni, ki želijo vstopiti kot izvršujoči člani v imenovani klub, naj pridejo gotovo na sestanek, ki se vrši v četrtek ob 20. zvečer v salonu gostilne »Maribor« na Grajskem trgu, kjer se bo izvršilo začasno uvrščenje moštva. Radi prijavitelja igralcev savezu in pričetka rednega treninga moštva je navzočnost vseh izvršujočih članov največje važnosti in neobhodno potrebna.

Imenovanje dr. Miškovića. Dr. Mišković, dosedanji sodnik beograjskega apelacijskega sodišča je imenovan za rednega profesorja državne sodnega postopanja na beograjski univerzi.

Povabilo na sokolski zlet v Pragi. Vlada čehoslovaške republike je povabila vse poslance narodnega predstavništva, da naj se udeležijo sokolskega zleta v Pragi.

Kopališča za rezervne častnike in uradnike. Minister za narodno zdravstvo je oprostil posebne takse in dovolil uporabo kopališč v vseh državnih kopališčih rezervnim častnikom in vojaškim uradnikom.

Nostrifikacija doktorskih diplom. Dr. Milan Jovanović, dekan medicinske fakultete v Beogradu, je od ministrstva prosvete prejel nalog, da odpotuje v Zagreb, kjer se sestane z dekanoma zagrebške in ljubljanske medicinske fakultete radi ureditve nostrifikacije doktorskih diplom.

Za javno varnost v južni Srbiji. Ministrski predsednik dr. Vesnić, minister za notranje stvari in vojni minister, general Jovanović so imeli posvetovanje z raznimi poslanci iz

južne Srbije, na katerem se je sklepalo o odredbah, ki so potrebne za vzpostavitev javne varnosti v južni Srbiji. Minister za notranje stvari Ljuba Davidović pa namerava odpotovati te dni v južno Srbijo in predvsem posetiti one kraje, kjer je javna varnost ogrožena, da se na mestu prepriča o vseh onih odredbah, ki jih je treba izdati za pobijanje razbojništva.

Podraženje tobaka. Uprava državnih monopolov v Beogradu je z odredbo z dne 26. maja 1920 št. 12820 določila nove cene za tobačne izdelke, ki stopijo v veljavo z 8. junijem 1920. Nove cene so sledeče: 1. Tobak: najfinejši turški 720 K, najfinejši hercegovski 480 K, fini turški 360 K, fini hercegovski 260 K, srednjejni turški 160 K, najfinejši ogrski 100 K, srednjejni ogrski 80 K in domači tobak 40 K za kilogram. 2. Cigarete: Egiptске 80 K, princeze 68 K, dame 42 K, športke 32 K, ogrske 16 K za 100 komadov. 3. S motke: regalitke 480 K, trabuke 400 K, britanike 400 K, operas 360 K, kuba 240 K, portorike 200 K, viržinke 280 K, brazzilke 160 K, viržinose 120, namešane inozemske 80 K in kratke domače 60 K. 4. Tobak za zvečenje: šibike 100 komadov 200 K in klobasa 1 kg 40 K. Trafikantom se računani od konsumentskih cen samo šest odstotna prodajna opravilina; nasprotno se pa kot odškodnina za znižano stalno opravilino ustavi plačevanje vseh trafikantom dosedaj predpisanih povratnih dobičkov.

Poljedeljsko ministrstvo v Beogradu je posialo poverjeništvu za kmetijstvo sledeči dopis: Poljedeljsko ministrstvo je obveščeno in vesti prihajajo tudi že v javnost, da pošiljajo gotove banke in posamezni spekulanti svoje agente po vaseh, da že sedaj kupujejo od kmetovalcev rastoče, zeleno žito. Samo ob sobi umevno je, da je taka prodaja kmetovalcu le v škodo in da je treba z vsemi sredstvi delati na to, da se prizadeto ljudstvo pouči o neizmerni škodljivosti takih prodaj. Z ozirom na svetovno proučitev žita se pozitivno lahko trdi, da bo imelo žito ugodne cene še 5 do 6 let. Zato je treba skrbeti, da pride ta okolnost v prid kmetovalcem samim in da se prodaja žita vrši po kmetijskih zahtevah. To se razglašava vsem kmetovalcem s pristavkom, da je v Sloveniji prodaja zelenega (rastočega) žita prepovedana.

Udruženje invalidov, dobrovoljcev in rez. častnikov. Po zgledu invalidov, dobrovoljcev in rezervnih častnikov so ustanovili vojaki (redovi, podčastniki in častniki) svoje udruženje za ono vrsto vojakov, na katerih zasluge se je v mnogih primerih pozabilo. Ustanovno zborovanje je bilo mnogoštevilno obiskano ter se je v novo društvo takoj vpisalo 300 članov. Osrednje društvo bo imelo svoj sedež v Beogradu, po drugih mestih pa se ustanove podobori.

Posojilo obrtnikom. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je odobrilo znatna posojila obrtnikom za nabavo surovin, in sicer tri milijone dinarjev osrednji obrtni upravi v Beogradu za oškodovance v kraljevini Srbiji, 500.000 dinarjev za južno Srbijo, 250.000 dinarjev pa za Črnogoro. Istotako je odobrilo ministrstvo 600.000 kron za osušenje obdonavskega močvirja in 600.000 kron za osušenje močvirja v jugovzhodnem Sremu.

Raspored sokolskega zleta v Pragi. Glavni dnevi sokolskega zleta v Pragi bodo izpolnjeni sledeče: 25. t. m. ob 6 uri zjutraj ženska telovadba; ob 15 uri popoldan splošen nastop tujcev. 26. ob 6. uri zjutraj možka telovadba; ob 15 uri popoldan splošen nastop Sokolov in Sokolic. Zvečer prva svečanost na Vitavi. Ob 22 uri se vrši v občinskem domu skupna večerja ter pozdrav gostov. Govori dr. Schneider. Nastop sokolskega pevskega zbora. Dne 27. t. m. ob 6 zjutraj splošna telovadba. Ob 10 uri v občinskem domu umetniška matineja. Moravski učitelji, Kocijan, Ilona Kurzova, moravske učiteljice, češka filharmonija. Ob 11 uri pohod na grobove Tirša, Fuegnerja in Podlipnega. Ob 15 uri popoldan splošna telovadba, demonstracija Tiršovega sistema; zletna scena. Zvečer druga svečanost na Vitavi. Dne 28. t. m. ob 6 zjutraj splošen nastop. Po telovadbi pola-

ganje temeljnega kamena za Žižkov spomenik na Žižkovi gori. Pozdrav sokolskih delegatov predsedniku republike T. G. Masaryku. Ob 15 popoldan zopet splošen nastop. V občinskem domu sokolski večer. Tretja svečanost na Vitavi. Dne 29. t. m. Manifestacija sokolstva v počast Pragi ob 20 uri na Staromestnem trgu. Ob 15 uri zopet splošen nastop. Ob 20 uri v občinskem domu koncert za tujce. Sodelujejo: Destinova, Kubelik, praški učitelji, Veselsky, češki kvartet, filharmonija. Koncert na Žofinu. Dne 30. t. m. Ob 10 uri na Žofinu jugoslovenski praznik Vidovega dne. Svečana matineja. Ob 15 uri splošna telovadba. Ob 20 uri jugoslovenski koncert v občinskem domu. Sodelujejo: Maja Strozzi (Zagreb), Alepova Kotnauer (Beograd), Landova in Viktor Švec (Dunaj), pevsko društvo »Jadran« in tamburaški zbor. Dne 3. julija ob 20 uri zvečer v občinskem domu ameriški koncert. Sodelujejo: Destinova, Kocijan, umetniški klub in praški »Hlahol«. Dne 4. julija. Zjutraj na Žofinu ameriški narodni praznik »džulaj«. Pevski zbori, trobentači, sokoli, orkester 1. polka Jana Husa. Ob 15 uri ameriške igre. Ob 20 uri na Žofinu nastop Sokola na estradi, plesi in iluminacija. Dne 5. julija ob 20 uri v občinskem domu koncert v Husov spomin. Oratorij. Vinograjski »Hlahol« in filharmonija. Dne 6. julija narodni praznik. Ob 10 uri sokolski tabor. Lekcije in manifestacije sokolstva.

Razne vesti.

Letalec kot »Bog«. Letalca Rineveld in Brand, ki sta poletela iz Anglije v južno Afriko, sta po svojem povratku pripovedovala sledeče izredne doživljaje: Imela sva izredno srečo. Pristala sva le dvakrat. Plula sva ure in ure nad neizmerno morsk gladino. Nato sva več dni križarila nad širnimi puščavami in prišla končno nad izredno velik pragozd. Posebno naju je presenetilo dejstvo, da sva v osrčju Afrike našla izkrcevališča, pripravljena za naju. Domačini so naju sprejemali večinoma s strahom in grozo. V enem slučaju so naju imeli za bogova, ki sva prispeja z vozom iz nebes na zemljo; prinesli so nama darov in hrane in naju hoteli moliti. Kralj Kabua v bečuanški deželi je velik ljubitelj letalstva. Pripravil nama je namreč v svoji prestolnici posebno izkrcevališče. Ko sva priplula v Kapstadt, sva letela skupno približno 110 ur.

Zadnje vesti.

Položaj na beograjski borzi.

LDU. Beograd, 8. junija. Zaradi popolne stagnacije v valutni trgovini je začel dinar včeraj in danes zopet polagoma padati. V splošnem se drži borza precej rezervirano. Povpraševanje za tujimi valutami je zelo malo, ker si je pri zadnjem polomu mnogo spekulatov opeklo prste, in so sedaj bolj previdni. Sploh se razširjajo vesti, da je bil ta polom v prvi vrsti insceniran od nekaterih velikih borznih spekulatov, ki so izrabili nesigurnost, nastale vsled padca takozvanih zdravih valut na zapadnih borzah.

Pogajanja z Avstrijo v Beogradu.

LDU Beograd, 8. junija. Včeraj so se pričela meritorna pogajanja med odposlanci avstrijske vlade in naše vlade. Jugoslovenska zastopnika sta dr. Ninčić in dr. Korošec. Pogajanja se vrše v dveh skupinah. Dosedanji potek je precej ugoden, tako da je upati, da pride že tekom enega tedna do sporazuma. Dogovor bo obsegal predvsem določbe o medsebojni izmeni živeža in industrijskih izdelkov.

Mednarodno delavstvo proti Madžarski.

LDU Pariz, 8. junija. Mednarodna zveza strokovnih organizacij se obrača na delavstvo vseh držav s pozivom, naj delavci opuste vsako delo, ki bi posredno ali neposredno koristilo Madžarski. Od 20. junija dalje ne sme priti noben vlak na Madžarsko, nobena ladja ne sme pristati v madžarskih pristaniščih, nobeno pismo in nobena brzojavka ne sme priti na Madžarsko niti iz Madžarske. Promet na Madžarsko se more prekiniti Madžarska ne sme dobiti ne premoga, ne sirovin, ne živil. Mednarodna zveza strokovnih organizacij apelira na delavstvo vseh držav, naj se prične bojkot, ki je bil za vojne naperjen proti sovražnim državam in po vojni proti delavskemu ugibanju v Rusiji, sedaj proti Madžarski. Proti belemu terorju naj se prične sedaj bojkot proletarijata vsega sveta. Ta poziv so podpisali predsednik mednarodne zveze strokovnih organizacij, Appeton, ter podpredsednik in tajnik zveze.

Napredovanje boljševiške ofenzive.

LDU Moskva, 8. junija. Frontno poročilo: Jugozapadna fronta. Rdeče čete so zopet dosegle levi breg Dnjepra in nadaljujejo ofenzivo. — Zasedle so zopet vse postojanke, ki so jih bile poprej izgubile.

Dosedanji rezultat nemških volitev.

LDU Berlin, 7. junija. Do dvaindvajsetih je bilo znanih 319 volilnih izidov z vseh volilnih okrožij. Po teh izidih je izvoljenih 86 socijalnih demokratov, 57 neodvisnih, en komunist, 27 demokratov, 44 poslancev centra, 12 pristašev bavarske ljudske stranke, 43 pristašev nemške ljudske stranke, 41 nemških nacionalcev, dva nemška Hannoveranca (Welfa), dva poslanca bavarske kmetijske zveze, Opozicionalne stranke namreč nemško-nacionalna, nemška ljudska stranka in neodvisni, so dosedaj dosegle 141 mandatov. Tri kupine naprednih strank so dosegle 157

mandatov. Nadalje je izvoljenih še 14 bavarskih in hanoveranskih poslancev, ki stojijo blizu centru.

Angleško-ruska pogajanja.

LDU Amsterdam, 8. junija. Iz Londona poročajo: Lord Curzon, Bonar Law in drugi člani vlade so Krasina sprejeli drugi pot. Krasin je glede vojnih ujetnikov in glede boljševiške propagande podal zopet nova pojasnila.

LDU Pariz, 7. junija. (DunKU.) »Daily Telegraph« poroča, da je odgovor, ki ga je dobil Krasin iz Moskve na 3 pogoje, katere je stavila angleška vlada, le v vprašanju angleških vojnih ujetnikov smatrati kot zadovoljiv. Kar se tiče ostalih dveh vprašanj, namreč, da se opusti boljševiška propaganda v zapadni Evropi in da se ustavijo napadi proti angleškim interesom v Orientu, meni moskovska vlada, da je njih izpolnitev odvisna od angleške intervencije pri Poljakih.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V četrtek 10.: »Pelikan«. Častni večer Ive Še-tinske in Rada Železnika. Ab. B-49.

V soboto 12.: »Smrt majke Jugovića«. Ab. A-48.

V nedeljo 13.: »Pereant možje«. Ab. A-49.

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Maribor dne 29. avgusta 1920!

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Razpis službe.

S kompetenčnim rokom osmihi dni se razpisuje mesto namestnika

hišnega zdravnika

v kaznilnici v Mariboru proti mesečni nagradi 600 K in proti 14 dnevni odpovedi. Za to službo veljajo predpisi kaznilničnega hišnega reda. Služba je nastopiti takoj. Pravilno kolekovane prošnje naj se naslovijo na podpisano pravdnitvo.

Maribor, dne 8. junija 1920.

Drž. pravdnik kot hišni poverjenik moške kaznilnice: Grasselli.

Mala oznanila.

Stojalo za šivalni stroj, znamka »Dürkopp«, velik 57x25 cm, se išče. Ponudbe na Ivan Kravos, sedlarska delavnica, Maribor. 2-2

Kontorist, pisarski uradnik, več slovenskega in nemškega koncepta, stenograf in strojepisec, se sprejme takoj pri tvrdki Viljem Freund, usnjarna, Maribor. 3-1

Čisto nova bluza se proda v Razlagovi (Elizabetni) ulici št. 11.

Zlatna moška ura, izvrstno idoča, lepo gravirana, se proda. Studenci, »Brandhof«.

Izgubila se je sinoči zapestnica z odtrgano zavarovalno verižico od Miklošičeve ulice do gledališča. Prosi se jo oddati v isti ulici št. 2, II. nadstr., desno.

Prva slovenska brivnica se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo se jamči. Fran Novak, brivski mojster, Aleksandrova cesta št. 22 (prej G. Gredlič). 243

Albert Kopač

modna in manufakturna trgovina
Maribor, Glavni trg 17

priporoča svojo bogato zalogo vsega v to stroko spadajočega blaga.

Miroslav Nabergoj, Maribor

5-2 Gosposka ulica št. 14

vhod Tkalska ulica (Webergasse)

Zaloga manufakturnega blaga.

Velik izbor batista, cefirja, platna za srajce in rjuhe, bombaževine, nogavic itd.

Tovarniške cene! Samo na debelo! Direktno uvoz!

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja.
Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in ziro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.